

پالیسی انصاف و عدالت در پوهنتون دانش

سال ۱۴۰۴ هجری خورشیدی مطابق با ۱۴۴۶ هجری قمری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه

نهادهای تحصیلات عالی به عنوان ارکان اساسی توسعه کشورها، نقشی کلیدی در فراهم کردن شرایط عادلانه و ایجاد فرصت‌های برابر آموزشی و پژوهشی دارند. عدالت آموزشی موجب رشد و بالندگی محصلان و فراهم‌سازی محیط یادگیری بدون استرس می‌باشد.

پوهنتون دانش به‌عنوان یک نهاد علمی پیشرو، متعهد به رعایت انصاف و عدالت در تمامی امور علمی و اداری خود است. این تعهد شامل ایجاد محیطی عادلانه برای تمام محصلان، اساتید و کارکنان می‌شود.

با توجه نیازها و شرایط ایجاد می‌نمود تا پالیسی عدالت و انصاف در پوهنتون دانش مورد بازنگری قرار گرفته و پس از اخذ نظریات تمامی ذی‌نفعان مجدداً تجدید گردد، که سند حاضر پالیسی تجدید شده آن می‌باشد که پوهنتون اقدام به تهیه و تصویب آن با نام پالیسی عدالت و انصاف کرده است.

هدف از این پالیسی، تقویت اعتماد و همکاری متقابل بین اعضای کادر علمی، کارکنان و محصلان است. پوهنتون با تأکید بر شفافیت در فرآیندها و تصمیم‌گیری‌ها، به دنبال ایجاد فضایی است که در آن همه احساس امنیت و ارزشمندی کنند. اجرای این پالیسی نه تنها به بهبود کیفیت آموزشی کمک می‌کند، بلکه نقش بسزایی در ارتقای روحیه کار جمعی و تعهد به اهداف پوهنتون دانش خواهد داشت، شود.

مبنا

این پالیسی در روشنایی قانون تحصیلات عالی ملکی و سایر اسناد تقنینی مرتبط در حوزه فعالیت نهادهای تحصیلات عالی وضع گردیده است.

هدف

این پالیسی اهداف آتی را دنبال می‌کند:

- ۱) فراهم‌آوری زمینه رعایت انصاف و عدالت در امور علمی، تحصیلی، اداری و مالی مؤسسه؛
- ۲) ایجاد زمینه‌های دسترسی برابر به همه امکانات آموزشی بدون در نظر گرفتن رشته تحصیلی و هر نوع تبعیض؛
- ۳) فراهم‌نمودن زمینه دادرخواهی عادلانه برای استادان، محصلان و کامندانی که حقوق آن‌ها نقض و ضایع شده باشد؛
- ۴) تطبیق عادلانه قوانین مقررات و لوایح وزارت تحصیلات عالی در سطح مؤسسه؛ و
- ۵) برخورداری از حقوق نافذ در براساس معیارات انصاف و عدالت.

دامنه

این پالیسی به منظور حمایت از استادان، کارکنان و محصلان پوهنتون دانش وضع گردیده است.

اصطلاحات:

اصطلاح ذیل در این پالیسی مفهوم آتی را ارائه می‌نماید:

- ۱) **پالیسی:** در این سند به اصولی اطلاق میشود که به منظور هدایت و تنظیم فرآیندهای بهبود و رعایت انصاف و عدالت در پوهنتون تدوین شده است
- ۲) **انصاف:** رفتار عادلانه و بدون تبعیض که به همه افراد به یک شکل و با احترام برابر برخورد می‌شود.

۳) **عدالت:** تأمین حقوق برابر و دسترسی به فرصت‌ها برای تمامی ذی‌نفعان در سطح پوهنتون شامل استادان، کارکنان و محصلان.

۴) ذی‌نفعان: به تمامی استادان، کارکنان و محصلان پوهنتون گفته می‌شود که پالیسی نسبت آن قابل تطبیق است.

اصول اساسی انصاف و عدالت

اصول اساسی انصاف و عدالت عبارتند از:

- ۱) **اصل برابری:** تأمین حقوق و فرصت‌های برابر در پرتو احکام شریعت اسلامی و اسناد تقنینی نافذ در کشور برای تمامی اعضای پوهنتون (استادان، کارکنان و محصلان) بدون تبعیض.
- ۲) **اصل دسترسی به آزادی‌های اکادمیک:** فراهم آوری زمینه دسترسی برابر و عادلانه به پالیسی آزادی اکادمیک برای تمامی اعضای پوهنتون (استادان، کارکنان و محصلان)
- ۳) **اصل شفافیت:** واضح بودن روندهای اجرایی و تصمیم‌گیری‌ها به گونه‌ای که همه افراد بتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند.
- ۴) **اصل پاسخگویی:** مسئولیت‌پذیری هیئت رهبری، استادان و کارکنان در توضیح و دفاع از تصمیمات و پالیسی‌ها.
- ۵) **اصل مشارکت:** جلب نظریات و مشارکت فعال استادان، کارکنان و محصلان در فرآیندهای تصمیم‌گیری.
- ۶) **اصل حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر:** ارائه خدمات و منابع خاص برای حفاظت و ارتقاء حقوق استادان، کارکنان و محصلان در مواردی که حقوق آنان نقض گردیده باشد.
- ۷) **اصل عدالت اجتماعی:** تضمین دسترسی برابر به فرصت‌ها و منابع آموزشی برای تمامی اعضای مؤسسه.
- ۸) **اصل ترویج فرهنگ انصاف:** ترویج ارزش‌ها و رفتارهایی که به ایجاد محیط عادلانه و حمایتگر در سطح پوهنتون دانش کمک می‌کند.

مصادق‌های اساسی پالیسی انصاف و عدالت

۱. انصاف و عدالت در برخورد با اعضای کادر علمی:

- استخدام اعضای کادر علمی (دایمی و یا قراردادی) براساس شایستگی، تجربه و مهارت‌ها در مطابقت لوایح و طرزالعمل‌های استخدام و بدور از هر گونه تبعیض؛
- ایجاد فرصت‌های برابر برای ارتقاء علمی و شغلی اعضای کادر علمی، با تأکید بر توسعه مهارت‌های آموزشی و تحقیقی؛
- تشویق همکاری‌های بین‌رشته‌ای و پروژه‌های مشترک که به تبادل دانش و تجارب بین اعضای مختلف کادر علمی کمک کند؛
- ارزیابی عملکرد اعضای کادر علمی براساس معیارهای عادلانه، مشخص، بااستفاده از برخوردهای شفاف و سازنده و در مطابقت اسناد تقنینی، مقررات، لوایح و طرزالعمل‌ها؛
- ارائه فیدبک ارزیابی‌ها به گونه شفاف، عادلانه و محرم به اعضای کادر علمی؛ و
- اجرای مکافات و مجازات بر اساس اصل عدالت و انصاف و در مطابقت با اسناد تقنینی، لوایح و طرزالعمل‌ها.

۲. انصاف و عدالت در برخورد با کارکنان:

- استخدام کارمندان براساس شایستگی، تجربه و مهارت‌ها در مطابقت لوایح و طرز العمل‌های استخدام و بدور از هر گونه تبعیض؛
- لایحه کاری و امتیازات کارمندان باید با هم تناسب واقعی داشته باشد؛
- لایحه کاری و امتیازات کارمندان قبل از استخدام به اطلاعش رسانیده شود؛
- تضمین حقوق و مزایای برابر برای همه کارکنان با توجه به مسئولیت‌ها و نقش‌های آن‌ها در مؤسسه، با شفافیت در فرایندهای مربوط به پرداخت؛
- فراهم‌سازی فرصت‌های آموزشی، سمینارها و ورکشاپ‌ها به منظور توسعه مهارت برای تمامی کارکنان، به‌ویژه در زمینه‌های مدیریت و رهبری؛
- ایجاد محیط کاری که در آن کارکنان احساس امنیت و ارزشمندی کنند و بتوانند به راحتی نظرات و پیشنهادات خود را بیان کنند؛
- ارزیابی از کارمندان با استفاده از روش‌های عادلانه و شفاف در مطابقت با لایحه وظایف، حیطه مسئولیت‌ها و فعالیت‌های آنان و اعلام نتایج ارزیابی بصورت شفاف و عرصه وقت؛ و
- اجرای مکافات و مجازات بر اساس اصل عدالت و انصاف و در مطابقت با اسناد تقنینی، لوایح و طرز العمل‌ها.

۳. انصاف و عدالت در برخورد با محصل:

- جذب محصل براساس معیارات مندرج اسناد تقنینی و براساس اصل عدم تبعیض؛
- اطلاع رسانی تمامی قواعد، مقررات و لوایح مربوط در زمان و مکان مناسب و به صورت مستمر و تعریف رفتار براساس آن در سطح مؤسسه؛
- نظارت مؤثر و مستمر بر نحوه برخورد هیئت رهبری، استادان و کارکنان با محصلان و انجام ارزیابی محیط اداره و پوهنتون توسط محصلان؛
- فراهم‌سازی کتابخانه‌ها، کامپیوتر لب، لابراتوارها و امکانات آموزشی برای همه محصلان، به‌ویژه گروه‌های آسیب‌پذیر مانند محصلان دارای نیازهای خاص.
- استفاده از روش‌های ارزیابی عادلانه و شفاف که به همه محصلان این امکان را می‌دهد تا توانمندی‌های خود را به بهترین شکل نشان دهند.
- استفاده از روش‌های عادلانه و شفاف در امر تدویر دروس نظری و عملی و اخذ امتحانات وسط و آخر سمستر به گونه‌ای که تمام محصلان در روند آموزش شریک ساخته شده و در پرتو احکام قانون امتحانات خویش را سپری و بتوانند در صورت عدم قناعت به روند آموزش و امتحانات و نتایج آن شکایت خویش را به براساس سلسله مراتب اداری شریک سازند.
- رسیدگی منظم، مستمر، عادلانه به درخواست‌ها و شکایات محصلان و فراهم‌آوری زمینه ارائه درخواست‌ها و شکایات بصورت شفاهی و کتبی، از طریق حضور و دسترسی به صندوق شکایات.

نقض پالیسی:

۱. نقض مفاد این پالیسی ایجاب پی‌گرد، قانونی را می‌نماید؛
۲. در صورت نقض مفاد پالیسی توسط هر یک از کارمندان علمی و اداری مؤسسه، افراد ذی‌نفع می‌توانند کتباً به ریاست پوهنتون یا پوهنچی / دانشکده‌ها شکایت نمایند؛

۳. پوهتونی می تواند در صورت نقض صریح مفاد این پالیسی توسط کارمندان علمی و اداری و موجودیت شواهد اقدامات قانونی اتخاذ نماید.

رسیدگی به درخواست ها و شکایات

۱. پوهتونمکلف است به درخواست ها مبنی بر نقض پالیسی انصاف و عدالت و مصداق های آن رسیدگی نماید.
۲. این رسیدگی پس از دریافت درخواست کتبی شکایات و مشاهدات مقامات علمی و اداری پوهتونصورت می گیرد.
۳. رسیدگی به شکایات صرفاً از طریق کمیته های رسیدگی به شکایات (محصلان/ استادان/ کارمندان) در سطح پوهتونو یا پوهنچی/ دانشکده صورت می گیرد.

۴. در صورتی رسیدگی به درخواست ها و شکایات و اثبات نقض به موارد تأدیبی ذیل اصدار حکم می نماید:

- (۱) توصیه شفاهی؛
- (۲) توصیه کتبی؛
- (۳) اخطاریه کتبی؛
- (۴) سه جلسه محرومیت از درس (برای محصلان)؛
- (۵) کسر معاش (برای استادان و کارکنان)؛
- (۶) تعلیق مسئولیت وظیفوی (برای استادان و کارکنان)؛ و
- (۷) اخراج.

اجرای پالیسی:

پوهتونمکلف است مفاد این پالیسی را در تمامی سطوح تطبیق نماید.

نظارت بر اجرای پالیسی

۱. هیئت رهبری پوهتون (ریاست مؤسسه، معاونیت های امور علمی، امور محصلان و مالی اداری و رؤسای پوهنچی/ دانشکده ها) مکلف اند از اجرای پالیسی در سطح پوهتونو براساس حیطه ی صلاحیت شان نظارت به عمل آورند؛
۲. در کنار نظارت مستقلانه هیئت رهبری مؤسسه، نظارت از اجرای این پالیسی از مسئولیت های اساسی کمیته پالیسی ها و طرز العمل ها به حساب می آید، کمیته مکلف است از اجرای پالیسی نظارت و گزارش از تطبیق آن را به صورت ربع وار به شورای علمی پوهتونارسال نماید.

اسناد تقنینی و طرز العمل های مرتبط

۱. پالیسی آزادی اکادمیک در تطبیق مفاد خود از اسناد تقنینی ذیل بهره می گیرد:
 - (۱) قانون تحصیلات عالی ملکی؛
 - (۲) مقررہ مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی؛
 - (۳) مقررہ آموزش لیسانس؛
 - (۴) مقررہ معاش و امتیازات اعضای کادر علمی مؤسسات تحصیلات عالی؛ و
 - (۵) و سایر اسناد تقنینی مرتبط.
۲. پوهتونه منظور تطبیق پالیسی آزادی اکادمیک می تواند در روشنایی اسناد تقنینی نافذه کشور و این پالیسی طرز العمل ها تدوین نماید.

۳. طرز العمل های شده توسط پوهنتون می تواند محدود کننده آزادی های مندرج این پالیسی باشد.

تعدیل:

هرگونه اصلاح و تغییر در این پالیسی، منوط بر گسترش اصل انصاف و عدالت در عملکرد پوهنتون در قبال استادان، کارکنان و محصلان و با تصویب نصف بعلاوه یک اعضای شورای علمی پوهنتون می باشد.

انفاذ:

این پالیسی با نام پالیسی انصاب و عدالت در پوهنتون دانش پس از تأیید در شورای علمی پوهنتون طی پروتوکول شماره () مؤرخ / / ۱۴۰۴ نافذ می باشد.